

Äldre porträtt i Åbo stads historiska museum.

Ett livligt intresse för porträttmålning synes på många håll ha vaknat i vårt land under medlet av 1600-talet. Icke blott de högadliga kretsarna utan också präster, lärde och borgare gävo arbete åt de många konterfejare, som från och med denna tid omnämnas i urkunderna. Gamla inventarielängder och bouppteckningar förteckna ett jämförelsevis stort antal målningar i kyrkor, rådhus och olika ämbetsverk, delvis även i hemmen. Men bortsett från de ganska talrika votivtavlor är det bevarade beståndet av 1600-talsporträtt mycket torftigt. Och de få bilder som finnas äro dessutom ofta obestämda både beträffande målaren och de återgivna personerna. Detta gäller också flere av det halvtannat tiotal porträtt från 1600-talet, som finnas i Åbo stads historiska museum.

Det äldsta av dem är en liten, illa medfaren målning på trä i ovalt format (13,2 cm × 10,2 cm), återgivande en medelålders man i stående halvfigur, svart dräkt, med slät vit krage, brunt hår, blonda mustascher och pipskägg; vänstra handen vilar på en bok i pergamentband med rött snitt, i den högra synas handskar (avb. 1).

Porträttet har av K. K. Meinander hänförts till 1640-talet, men dateringen kan ytterligare preciseras.¹ I bakgrunden till höger läses nämligen: AETATIS SUAE 32 ANNO 1641. Den återgivne är sålunda född 1609, vilket ger en ledtråd för närmare bestämning. Då porträttet sannolikt föreställer en i Åbo verksam person och dessutom en boksynt man av borgerligt stånd, ligger det nära till hands att tänka på någon av professorerna vid den 1640 grundade akademien. Förelseåret passar in på Michael Wexionius, 1650 adlad Gyldenstolpe, historie- och politicesprofessor, första gången akademins rektor 1641. Också ett annat sakförhållande tyder på att vi här verkligen har ett porträtt av den för sin »ogemena lärdom» bekante professorn. Den av Meinander anförda uppgiften, att målningen hittats bakom en kakelugn på Saustila gård är oriktig, beroende på en förväxling mellan major G. Schaumans egendom i Sagu och lantbruksrådet V. Schaumans egendom i Nagu. I själva verket härstammar porträttet från Högsar

gård i den senare socknen. Wexionius-Gyldenstolpe, som »ej försummade något tillfälle till sina förmåners och sin välmakts utvidgande» (J. Bilmark), räknade bland sina många lantegendomar även ett hemman uti Kvivlax i Nagu och 1665 fick han med frälsemanna rätt för sig, hustru och bröstarvingar Grännäs, en granngård till Högsar.

Ett annat porträtt av Michael Wexionius har tidigare varit bekant, ett kopparstick från 1650, av vilket ett exemplar finnes i Kungliga Biblioteket i Stockholm (avb. 2). Det är mycket valhänt i teckningen och i synnerhet ansiktsformen med dess sluttande panna och framträdande käkparti synes föga överensstämma med vårt por-

Avb 1. Michael Wexionius. Åbo Museum

trätt, men trots detta finnas också påfallande likheter: ställningen är i många avseenden gemensam, hårets och skäggets frisyra, hårfästet, näsans något klumpiga form och ögonens typ äro väsentligen desamma. — Det kan nämnas, att J. Bilmark i sitt *Minne* över Wexionius-Gyldenstolpe frågar sig, om det funnits något porträtt av denne, men icke närmare besvarar frågan.¹

Ifråga om upphovsmannen till denna bild har Meinander på goda grunder påpekat, att denne förmodligen är identisk med målaren av Gregorius Clementis votivtavla i Raumo från 1640, ett konstnärligt högtstående verk, som inte gärna kan vara utfört av någon annan än

K. K. Meinander, Porträtt i Finland, Helsingfors 1931, s. 48.

den främste konterfejaren i Åbo, Jockim Neiman. De andra porträtt, som tillskrivits Neiman — av kyrkoherden Henrik Hoffman och hans hustru Hebla Galle (från 1640?), biskop Isak Rothovius (1652) — jäva inte heller denna sammanställning. Och om porträttet i Åbo verkligen föreställer Wexionius-Gyldenstolpe, så kan det trots sitt lilla format måhända ge en föreställning om arten av de andra professorsporträtt, »vart conterfej halv ander aln långt och tre kvarter brett», som Neiman något senare utförde av flere professorer vid akademien.²

Vida mera representativa prov på den borgerliga porträttkonsten än detta miniatyrartade och skadade porträtt äger museet uti tvenne

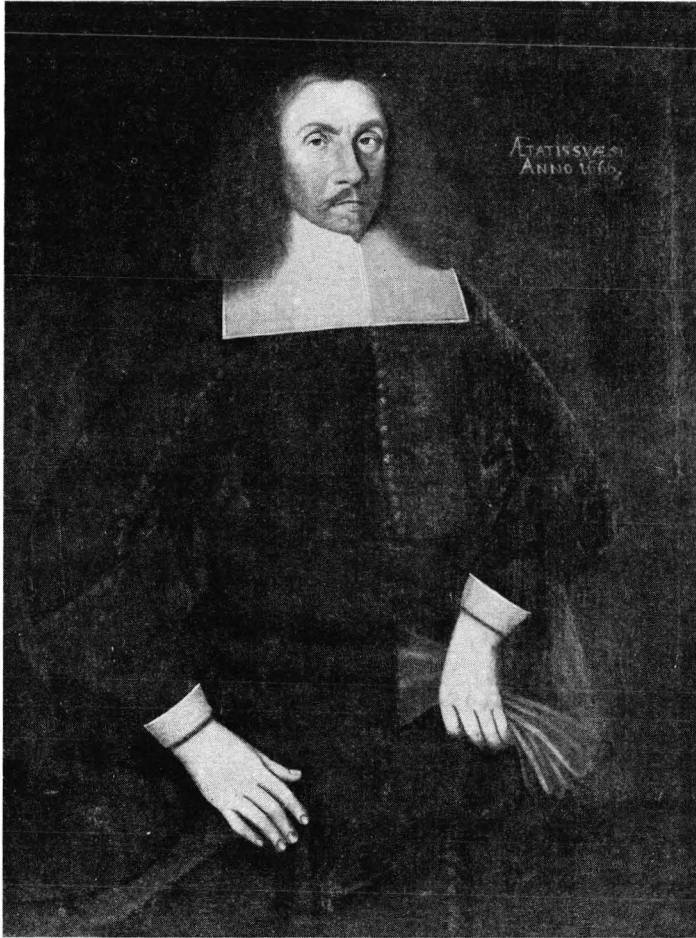

Avb. 2. Michael Wexionius. Kungl. Biblioteket, Stockholm.

knästycken av ett äkta par, utförda på duk (118 cm × 89 cm.) (avb. 3 och 4). Mannen med handskar i ena handen och den andra handen stödd mot ett bord blickar allvarligt ut mot betraktaren. Han har långt hår, mustascher och pipskägg, är klädd i svart dräkt med en stor, slät krage och vita manschetter. Hustrun bär en mörk dräkt av brokadtyg med en bred, styv spets nedanom urrenningen och plisserade spetsmanschetter. Hon har femdubbla guldkedjor om halsen och praktfulla guldarmband; vänstra handen håller en solfjäder, medan den högra till synes omedvetet bryter en ros från en buske. Blicken

¹ Publ. av A. A. A. Laitinen i Sv. Litt. Sällsk Förhandlingar 1911, s. 239—266.

² *Meinander*, a.a., s. 47.

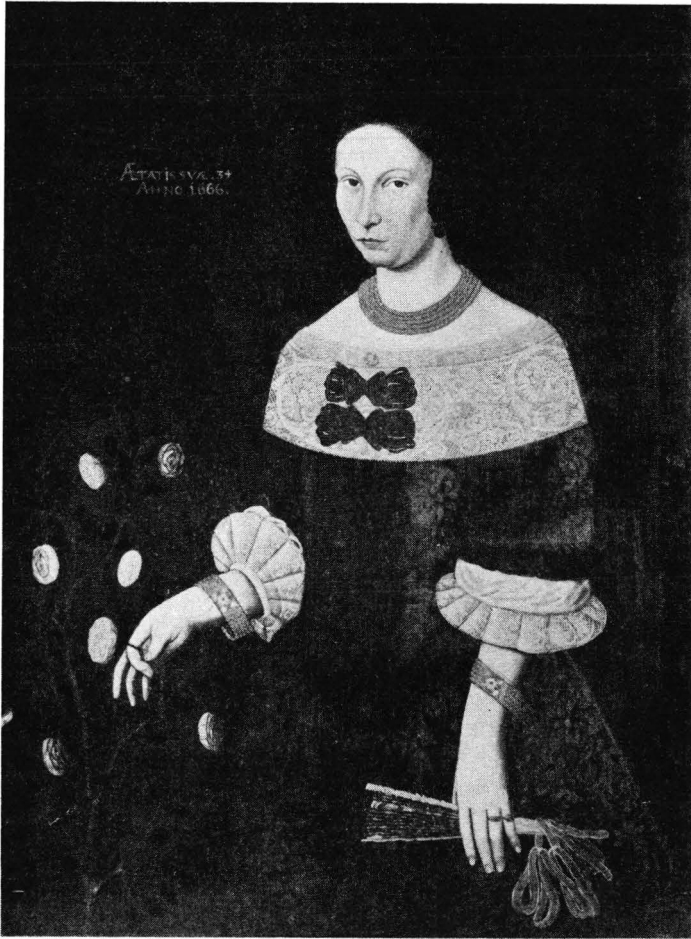

Avb. 3. Jost Schultz Åbo Museum.

har samma spända uttryck som hos mannen, och även om ansiktet inte visar samma individualisering och realistiska formstudium, kan man dock förutsätta en avsevärd porträttlikhet. Enligt påskrift i bakgrunden äro bilderna målade 1666, då mannen var 51 och hustrun 34 år gammal.

Förutsatt att det här gäller porträtt av Åbo-bor behöver man ej tveka om, i vilka kretsar de skola sökas. Hustruns dyrbara smycken, mannens borgerliga dräkt och självmedvetna uttryck hänvisa oss till någon av stadens förmögna köpmannafamiljer. Det visar sig nu, att den från Lübeck inflyttade handlanden Jost Schultz var född år 1615 och hans hustru i första giftet Magdalena Wernle år 1632.¹ Redan

¹ Jmf *Tor Carpelan*, Åbo i genealogiskt hänseende, Västra Finland III, s. 78 o. 127.

Avb. 4. Magdalena Schultz, f. Wernle. Åbo Museum.

denna åldersöverensstämmelse med de i porträtten återgivna personerna kunde anses tillräcklig för att betyga deras identitet, men dessutom styrkes bestämningen också i detta fall av målningarnas proveniens. Till museet ha de kommit från Bagarla gård i Reso såsom gåva av fröken Marie-Louise Heurlin, en dotter till hovrättsrådet Sven Nils Heurlin. Dennes mormor hette Magdalena Vargentin och hennes far var en brorson till Jost Schultz' andra hustru, Elisabet Vargentin.

Man kan undra, om det egendomliga motivet med rosenbusken i hustruns porträtt har någon betydelse. Kan det vara fråga om en tafatt symbolik syftande på Magdalena Schultz' barn? I december samma år porträttet målades födde hon en son — hon dog sedan i januari följande år —; tidigare hade hon åtta barn, av vilka tre likväl

dött i späd ålder. Antalet rosor, sammanlagt åtta, stämmer sålunda inte med hela antalet barn, och även i övrigt är tydningen inte övertygande, men den må dock utan vidare anspråk bli uttalad.¹

Av stort intresse är frågan om målaren till de två porträtten. Meinander har i förbigående sammanställt dem med porträttet av Åboköpmannen Josef Pipping från 1669, och sedan de numera undergått en varsam restaurering synes denna förmodan kunna bekräftas.² Riktigt är det väl också, att man i dessa bilder möter ett annat målarlyne än Jockim Neimans. Färgskalan är fattig, bakgrunden mörk, ansiktena präglas av ett spänt allvar och en nästan butter uppsyn, allt drag, som icke återfinnas i de Neiman tillskrivna bilderna. Men i konstnärligt avseende stå de på samma höga nivå och det förefaller redan därför tvivelaktigt, om någon av Neimans sannolikt ganska medelmåttiga efterföljare i Åbo alls är tänkbar såsom deras upphovsman. Snarast ha vi här en i Sverige verksam målare, som dock kan tänkas ha gjort resor till Finland. Det torde icke möta någon större svårighet att sammanställa en grupp svenska porträtt, som så nära ansluter sig till våra, att samma konstnär måste förutsättas. Främst kan då nämnas ett porträtt av Maria Fistulator g.m. rådmannen i Göteborg Ratke Seth och målat omkring 1660 (hos frih. G. Fleetwood, Stockholm, Sv. porträttarkivet nr. 1919:1234). Dräkten är ungefär densamma som fru Schultz', den återges på samma sätt och ansiktets och händernas teckning visar flere frappanta överensstämmelser. Stora likheter visar också ett porträtt av Maria Malmänder g.m. prosten i Ösmo Claus Welt och utfört 1667, (frih. Lilliecreutz, Äminne, Småland, Sv. portr. arkivet nr. 1922:2538). Möjligen höra även några tidigare damporträtt till samma grupp: Catharina Lüher g.m. presidenten i Dorpats hovrätt Filip v. Scheiding, målat 1638 (Kesäter, Södermanland, Sv. portr. arkivet nr. 1916:236), Maria Näf (Neaf) g.m. presidenten Johan Skytte, målat 1644 (Sv. portr. arkivet nr. 1921:218) och hustrun till Hans Andersson, en av Karl XII:s faddrar (Bysta gård, Närike, Sv. portr. arkivet nr. 1921:1276). Det manliga motstycket till det sistnämnda porträttet har vissa likheter med Jost Schultz' porträtt, men är dock utfört i en mjukare, mera målerisk stil. Av andra besläktade mansporträtt kan nämnas ett av borgmästaren Anders Bergström, målat 1677 (Sv. portr. arkivet nr. 1918:508).

Det förefaller som om vi bakom alla dessa, företrädesvis borger-

¹ Museet har även ett porträtt av en sonson till Jost Schultz, rådmannen Jost Niklas Schultz, målat 1726 av C. J. Portaeus. Rådman Schultz föddes 1698 och dog 1771, icke 1660 och 1737 som Meinander uppger a a s. 84 o. 373.

² *Meinander*, a.a., s. 49. Pippings porträtt återges i bild 41.

liga porträtt kunna ana en bestämd konstnär, som med en aktningsvärd realism återger modellernas ansikten men förlänar dem ett visst drag av buttert allvar och en ansträngt fixerande blick. Händerna äro — såsom ofta i den tidens porträtt — slappt tecknade och greppet om blommor, frukter eller handskar föga övertygande. Dräkt och smycken äro målade med lineär noggrannhet och perspektiviska detaljer, t.ex. armband och ärmöppningar, enligt ett typiskt schema. Färgskalan är begränsad, de ljusa färgerna ha bleknat ansenligt, de mörka ha svartnat. Målaren står uppenbarligen under inflytande av Jakob Henrik Elbfas, änkedrottning Maria Eleonoras hovmålare och den konstnär högadeln främst anlidade före Ehrenstrahls tid. Just under de år det här är fråga om, 1650^s och 1660^stalen, förlorade Elbfas sin ställning som hovets porträttör. Han blev älderman för konterfejarämbetet i Stockholm, som bestod av ett tiotal mästare med honom själv och Johan Assman såsom de skickligaste. Någon av dessa mästare är väl upphovsman till våra porträtt. När det svenska beståndet av 1600^stalsporträtt blivit närmare undersökt, kan man måhända få ett fastare grepp om denne duktige och tydligen i första rummet av borgerskapet anlidade målare. Det är emellertid klart, att vi inför porträtten av Josef Pipping, Jost Schultz och hans hustru måste överge tanken på någon av de inhemska, i Åbo verksamma målarna.

De 1686 målade porträtten av kyrkoherden Mikael Brunlöf och hans hustru Maria Wårdh (Nationalmuseum, Helsingfors), som enligt Meinander möjligen utförts av den inhemska konterfejaren Didrik Möllerum, visa en del yttre likheter med de Schultzska porträtten.¹ Såvida de verkligen utförts i Finland, kan man i dem se, huru den i Elbfas' krets utbildade konventionella typen provinsialt fortlevde ännu mot århundradets slut.

En i Stockholm verksam, tyskfödd målare, vilken tidvis gjorde resor österut var Jockim Lang — en hetlevrad konstnär, som sedan 1655 ofta förekommer i rättegångsprotokollen, som 1662—64 var verksam i Sund på Åland och efter allehanda trassligheter med målarsämbetet slutligen vann burskap i Stockholm 1676.² Hans signatur har man trott sig återfinna på ett porträtt av häradshövdingen Johan Wassenius, adlad Lagermarck, vilket jämte kvinnligt motstycke numera tillhör museet i Åbo. I tavlans övre hörn kan man otydligt läsa *J. L. 1676*, vilket Emil Nervander förmodade vara målarens signatur, en åsikt, som Meinander tidigare omfattade men senare frångick,

¹ *Meinander*, a.a., s. 85 f. bild 124 o. 125.

² *Efraim Lundmark*, Målarläkten Lang. Personhist. Tidskrift 1925 s. 130 o.f.

i stället tydande bokstäverna såsom den avbildades initialer.¹ Den föga framträdande placeringen talar dock för en konstnärssignatur, och i varje fall är det uteslutet, att de äsyfta den återgivne, då denne 1676 ännu hette Wassenius och icke adlades förrän 1688.

Målningens stil är icke alldeles lätt att återfinna i andra samtida porträtt. Utförandet är på något sätt ängsligt, nästan petigt, och den gråbruna karnationen gör en beslöjande verkan. Om detta porträtt kan tjäna som utgångspunkt vid sammanställandet av ett *oeuvre* för Jockim Lang, må lämnas osagt. Obestyrkt är också uppgiften, att porträttet målats i Åbo, emedan den avbildade förmenas ha tillbragt hela sitt liv i denna stad.

Damporträttet, som har en varmare färgton, gulaktig karnation och mera konventionell uppställning, erbjuder ett visst bryderi i fråga om personbestämningen. På den skylt, som tidigast under slutet av 1700-talet anbragts på ramen, uppges även det vara målat 1676 och föreställa Christina Lagermarck, född Ekenberg, g.m. Johan Lagermarck. Men Wassenius' första hustru Maria Ekenberg dog redan 1666 och hette alltså varken Christina eller Lagermarck. Deras sön-dotter hette däremot Christina Lagermarck och gifte sig med sin fars kusin majoren J. G. Ekenberg. Det är tydligen hennes namn som gå igen på ramskylten. Om porträttet föreställer Johan Wassenius' hustru och är målat samtidigt som mannens porträtt, 1676, så måste det vara hans tredje hustru Elisabet Rydenius, dotter till borgmästaren i Åbo Sveno Rydenius; med henne gifte han sig 1675.

Den kollektion av fem porträtt, som härstammar från Nuhjala kungsgård, leder över till den porträttkonst David Klöcker Ehrenstrahl jämte elever och efterföljare levererade åt rikets högadel. Ett av dem återger otvivelaktigt amiralen Lorens Creutz d.ä. och ett annat sannolikt hans maka Elsa Duwall; de ha av Meinander attribuerats till Martin Mytens d.ä.² Det må dock observeras, att denna målare icke anlände till Sverige förrän 1679, medan Creutz dog 1676 och hans maka 1675.³ Givetvis behöva de icke vara målade »ex visu», men de kunna också tänkas härstamma från Ehrenstrahls ateljé, så skiftande som de därifrån utgångna porträtten i alla fall voro. I synnerhet det manliga porträttet visar en storlinjig, summarisk karaktäristik, som mera påminner om Ehrenstrahl än om Mytens, vars porträtt i

¹ *Meinander*, Finska porträtt från 1600-talet, Sv. Litt Sällsk., Förhandlingar o. uppsatser 1911, s. 152 — Densamme i *Porträtt i Finland*, s. 49, jmf. bild 76 o. 77.

² *Meinander*, a.a., s. 63 f. Jmf även *Harry Donner*, *Porträtt av Lorentz Creutz d.ä.* Finskt Museum 1911 s. 65 f.

³ Enligt *Meinander*, a.a., s. 58 kom Mytens till Sverige 1677, enligt *Wilh. Nisser*, *Michael Dahl*, Uppsala 1927, s. 6 ej förrän 1679.

sin mindre schematiska och trognare återgivning icke undgå ett drag av småaktighet.

Ganska typiska för Mytens riktning, ehuru icke särdeles goda konstverk, äro de två porträtt i museet, som återge den från Stockholm till Björneborg överflyttade köpmannen Govert Indebetou (1647–1727) och hans hustru Helena Brandt (1664–1740) – icke sonen Karl

Avb. 5. Okänd. Åbo Museum.

Indebetou och hans hustru Maria Gottleben, såsom en släktradition angivit.

Bortsett från några porträtt av kungliga personer och Ehrenstrahls ståtliga bild av fältmarskalken Lorens von der Linde, äro museets övriga 1600-talsporträtt alldeles obestämda. Ett damporträtt (kat. nr. 8435) är i Mytens d.ä:s stil, ett annat (kat. nr. 9591) tillhör David von Kraffts riktning. Mera intresse erbjuder ett mansporträtt – »enligt uppgift en greve Stenbock» –, som omnämnes av Meinander i samband med Ehrenstrahl utan att tillskrivas honom¹ (avb. 5).

¹ *Meinander*, a.a., s. 69.

Det är en bröstfigur av en ung man i allongeperuk, över högra axeln är en mossgrön mantel med karminröd bård ledigt draperad. Ansiktet har ett samtidigt blaserat och spotskt uttryck. Färgerna äro av god koloristisk verkan, föredraget tunt, nästan skissartat.

Till uppställning och typ erinrar det sannolikt på 1690-talet utförda porträttet icke så mycket om Ehrenstrahl som om dennes systerson, elev och efterträdare David von Krafft. Men många drag äro

Avb. 6. Okänd. Åbo Museum.

främmande också för denne. Peruk och mantel äro målade i ett annat, friare maner, liksom med bredare pensel, koloriten, den effektfullt förtonade bakgrunden och den livfulla, fuktiga blicken tyda på en annan hand. Möjligen är konstnären en av Ehrenstrahls mindre bekanta elever, David Richter d.y. (c. 1664–1741), vars porträtt mycket ofta förväxlas med arbeten av hans kusin David Richter d.ä. Tillsvidare är den yngre Richter mera känd endast i sin egenskap av miniatyrmålare, hans av allt att döma ganska omfattande produktion av porträtt i olja är ännu så utforskad, att bestämda attributioner till honom icke kunna vedervägas.

Museets många obestämda porträtt från 1700-talet äro i allmänhet av ringa intresse. Ett av dem må dock nämnas på grund av de konstnärliga stildrag, som där kunna skönjas (avb. 6). Det återger i halvfigur en ung man i pudrad peruk, gråblå rock med tegelröd väst, vitt krås och en rubinröd kråsnål. Kroppen är vänd i halvprofil åt höger men ansiktet riktar sig i fas till vänster med blicken mot åskådaren. Fonden är gröngrå ljusnande åt höger. Utförandet är raskt och ledigt, dräkten dock försummad i teckningen och proportionerna icke särdeles goda. Färglagret är tunt, matt, ställvis söndersprucket.

Värd att observera är den starkt svängda hållningen och det snett tillbakalutande huvudet med blickriktning över ena axeln. Denna uppställning återgår tydligen till Carl Gustaf Pilo. Detsamma kan endast delvis sägas om färgskalan, som gör ett nästan grant intryck och saknar de brutna toner Pilo gärna svepte in i sina bilder. Teckningen, speciellt av ögon och mun är också mera linjebetonad än hos denne, och trots det livfulla uttrycket och den ganska verkningfulla färgeffekten är kvaliteten ej tillräckligt hög för att tillåta oss tänka på mästaren själv. Av dräkten att döma är porträttet från 1750-talet. Vid denna tid var Pilo kunglig hovmålare i Köpenhamn och bland hans elever var även finländaren Isak Wacklin, postmästarson från Uleåborg. Dennes porträtt — åtminstone de senare av dem — visa emellertid endast i kompositionen likheter med vår bild. Bland övriga av Pilo påverkade målare är det svårt att ange någon, som framom andra kunde komma i fråga; vi nöja oss därför tillsvidare med att endast påpeka den stilpåverkan porträttet vittnar om. — Till museet har det skänkts av kronofogden K. J. Palin.

Emedan all finländsk porträttforskning måste utgå från K. K. Meinanders grundliga och grundläggande arbete, Porträtt i Finland före 1840-talet, kan det vara lämpligt att i detta sammanhang utöver det som redan är sagt göra några mindre rättelser och tillägg beträffande porträtten uti museet i Åbo.

Porträttet av kapten Petter Ekenberg (1689—1749) är tydligt daterat 1717, ett årtal som Meinander bl.a. åberopande stångpiskperuken vill rätta till 1747 (s. 118). Det återger emellertid en man under trettio år, i allongeperuk, är uppenbarligen målat av Lucas von Breda och identiskt med det porträtt av en kavaljer i brun och blå dräkt, som omnämnes i samband med denna konstnär (s. 83).

Porträtten av sterbhusnotarien (icke källarmästaren) Axel Beckmarck och hans hustru Regina Duhre, bosatta i Stockholm, äro säkert icke målade av J. G. Geitel i Åbo (s. 140 f.).

Bild 173 återger icke porträttet av överstelöjtnanten Nils Fredrik von Wallwijk, utan broderns, riksrådet Jean von Wallwijks porträtt.

Den förres porträtt i Åbo avbildas ej alls av Meinander. Bild 172, som uppges avbildas den senares porträtt, återger förmodligen den tredje broderns, lagmannen Klas Jakob von Wallwijks porträtt hos bankdir. L. af Heurlin i Helsingfors.

Porträttet av biskop Jonas Fallenius anser Meinander vara en senare kopia av det exemplar på Helsingfors universitet, som tänkes återgå till ett förlorat original av Margareta Capsia (s. 131 o. 446). En motsatt datering av de två porträtten är ifrågasatt av Bertel Hintze.¹ Åbo-kopian är signerad a.t. av A. E. Palmqvist, en för övrigt okänd målare. I Vasa museum finns emellertid en porträttkopia av Aurora Königsmarck, på vilken är antecknat: »målaf A. E. Palmqvist i Åbo 1850». Denna målare var sålunda och måhända främst såsom kopist verksam i Åbo vid medlet av 1800-talet. Från hans hand härstamma helt säkert även kopiorna av tvenne andra biskopsporträtt, utförda med samma material, i samma glatta teknik och i likadant format som porträttet av Fallenius och dessutom samtidigt förvärfvade till museet från numera obekant håll. Det ena porträttet återger biskop Jakob Gadolin efter C. F. von Bredas original, som i två repliker finnes hos medlemmar av släkten Gadolin, det andra biskop J. J. Haartman efter ett original av Anders Eklund, som numera även tillhör museet i Åbo.

I Meinanders porträttförteckning har motstycket till dr A. W. Wallenius' porträtt, utfört av K. P. Lehman och återgivande hans hustru Charlotta Elisabet Bremer (1802—1860) blivit bortglömt. Genom en förväxling har också ett porträtt av överstelöjtnanten Axel Wahlberg (1813—1863) bortfallit. Porträttteckningen av länsbokhållaren Georg Woivalin är icke signerad av G. Orræus 1836. Namnet bör läsas Oesterreich och anger en konstnär, av vilken tvenne andra teckningar upptagas i Meinanders förteckning.² Slutligen må nämnas att de i obekant ägo förtecknade porträtten av fru Charlotta Thyselius, f. Melart och stationsinspektorn Julius Pinello numera finnas i Åbo stads historiska museum.

Lars-Ivar Ringbom.

¹ Bertel Hintze, Helsingfors universitets porträttsamling, Helsingfors 1927, s. 30.

² Rättelsen påpekad av fröken Marta Hirn.

REFERAT.

Äldre Porträts im Historischen Museum der Stadt Åbo. Im Anschluss an K. K. Meinanders Werk »Porträtt i Finland före 1840-talet» behandelt Verf.

eine Anzahl Porträts aus dem 17. und 18. Jahrh. im Historischen Museum der Stadt Åbo. Am ältesten von diesen ist das 1641 gemalte stark beschädigte Porträt eines 32 jährigen Mannes (Abb. 1), von Meinander dem Åbomaler Jockim Neiman zugeschrieben und jetzt als das Porträt des Professors an der Akademie von Åbo Michael Wexionius-Gyldenstolpe bestimmt. Bei weitem bedeutender sind die beiden Porträts von 1666, die offenbar den aus Lübeck gebürtigen Kaufmann in Åbo Jost Schultz (Abb. 3) und seine Frau Magdalena Wernle (Abb. 4) darstellen. Ein Vergleich mit gleichzeitigen Porträts in Schweden ermöglicht die Zusammenstellung einer Serie Bilder, die offenbar von einem der in Stockholm tätigen Malern ausgeführt worden sind. Zu den Werken dieses Malers gehört ausser den Porträts Abb. 3 und 4 auch das 1669 gemalte Bild des Kaufmanns in Åbo Josef Pipping, (Meinander Bild 41).

Nach Erörterung einiger Personbestimmungen und Feststellung einiger Künstlernamen richtet Verf. die Aufmerksamkeit auf das Porträt eines unbekanntes Mannes aus den 1690-er Jahren (Abb. 5) und stellt, ohne eine bestimmte Behauptung zu wagen, die Vermutung auf, dass es von David Richter d. J., einem Schüler Ehrenstrahls gemalt worden ist. Unter den Porträts aus dem 18. Jahrh. ist Abb. 6, einen unbekanntes jungen Mann darstellend, von Interesse; in der Aufstellung lenkt es den Gedanken auf Pilo, die Farbenskala ist aber abweichend. Ebenso wenig ist es möglich das Porträt Pilos Schüler Isak Wacklin zuzuschreiben, trotzdem es eine stilistische Beeinflussung seitens Pilo bezeugt.

Der Aufsatz schliesst mit der Berichtigung einiger Personangaben in Meiners Werk.